

การพัฒนาแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาศาขากการศึกษา*

THE DEVELOPMENT OF A METACOGNITIVE ACTIVITY MODEL TO ENHANCE
THE COMPETENCIES FOR GOOD CITIZENSHIP IN TEACHING PROFESSION

อลิสา ตลิ่งผล*, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, กรวรรณ สืบสม

Alisa Talungphon*, Nilrat Navakijpaitoon, Korawan Seubsom

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: alisa_tal@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูของนักศึกษาศาขากการศึกษา 2) พัฒนาแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู และ 3) ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 สาขาวิชา จำนวน 47 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านทักษะ แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านเจตคติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู 3 สมรรถนะหลัก 9 สมรรถนะย่อย 2) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู มีองค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) หลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) กิจกรรม 2.4) ขั้นตอน และ 2.5) การวัดและประเมินผล และ 3) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านความรู้ คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) และด้านเจตคติ อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 4.39$) และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$)

คำสำคัญ: กิจกรรมการรู้คิด, สมรรถนะความเป็นพลเมืองดี, วิชาชีพครู

Abstract

The objectives were to 1) Study, analyze, and synthesize the competencies for good citizenship in the teaching profession, 2) Develop a metacognitive activity model to enhance the competencies for good citizenship in the teaching profession, and 3) Evaluate the model's effectiveness. This study

employed a research and development method. The sample consisted of 1 program of study, 47 third-year undergraduate students enrolled in the Faculty of Education at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. The subjects were selected using cluster random sampling, with the academic program as the sampling unit. The research instruments included the competencies for good citizenship in the teaching profession test, the skill competencies assessment form for good citizenship in the teaching profession, the attitude competency assessment form for good citizenship in the teaching profession, and a student satisfaction questionnaire on metacognitive activity. Data were analyzed using percentages, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings were as follows: 1) The competencies for good citizenship in the teaching profession consist of three core competencies and nine sub-competencies. 2) The developed metacognitive activity model to enhance competencies for good citizenship in the teaching profession includes components such as: 2.1) Principles, 2.2) Objectives, 2.3) Activity, 2.4) Steps, and 2.5) Assessment and evaluation. and 3) The model implementation results showed that students' post-test scores on good citizenship knowledge were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level. For good citizenship in the teaching profession, in terms of skills, it was rated at a reasonable level ($\bar{X} = 4.37$), and attitude was also rated as good ($\bar{X} = 4.39$), and satisfaction was found to be at the highest level ($\bar{X} = 4.74$).

Keywords: Metacognitive Activities, Competence for Good Citizenship, Teaching Profession

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมความเป็นพลเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ เพราะการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ แยกแยะข้อมูลที่ต้องและไม่ถูกต้อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการเมือง ในช่วงเวลาที่ผ่านมาพบปัญหาของการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมือง เช่น กรณีของการออกแบบหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เกิดจากฝ่ายรัฐเพียงอย่างเดียว ขาดมิติทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ทำให้ไม่สามารถสร้างพลเมืองที่เข้มแข็งในระบบประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง หรือแม้ว่าจะมีหลักสูตรพลเมืองศึกษาเกิดขึ้น แต่ผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่รับรู้ได้จากข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏตามสื่อสาธารณะเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การเคารพต่อกติกาของสังคม ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสังคม แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมอย่างมาก ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เช่นเดียวกันแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564 - 2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 - 2570) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพลเมืองผ่านการพัฒนาคนในระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับความเป็นพลเมืองที่ดีในหลายด้านเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพลเมืองที่กระตือรือร้นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและสังคม เป็นการส่งเสริมให้บัณฑิตและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม ปัญหาที่ปรากฏผ่านสื่อสาธารณะ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ

ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่กล่าวมาย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังไม่สามารถสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ในสังคมได้

รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ออกแบบตามแนวคิดการรู้คิด (Metacognition) ซึ่งมีความสำคัญในการเรียนรู้ โดยนักวิจัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การรู้คิดเป็นการคิดขั้นสูงที่มีความซับซ้อนมากที่สุดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถจัดการ ควบคุม และกำกับกระบวนการคิด หรือกระบวนการทางปัญญาของตนเองได้ กล่าวคือ เมตาคอกนิชันช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน (learn how to learn) และเรียนรู้วิธีการคิด (learn how to think) (พาสนา จุรัตน์, 2556) ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะเตรียมนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ให้พร้อมสำหรับบทบาทหน้าที่ครูในอนาคต และจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย สังคมโลก แนวทางการพัฒนาที่จะสามารถพัฒนาครูให้มีความพร้อม ดังคำปฏิญาณตนของครูที่ว่า "ข้าขอปฏิญาณว่า ข้อ 1 ข้าจะบำเพ็ญตนให้สมกับได้ชื่อว่าเป็นครู ข้อ 2 ข้าจะตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และข้อ 3 ข้าจะรักษาชื่อเสียงของคณะครูและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม การส่งเสริมให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติ การมีมุมมองบนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนมีเจตคติในการดำเนินชีวิต จะสามารถนำพาตนเอง ประเทศชาติ และสังคมโลก สู่อการเปลี่ยนแปลง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรูของนักศึกษาสาขาการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

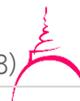
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) ร่วมกับการออกแบบเชิงระบบตามแนวคิด (ADDIE Model) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรูของนักศึกษาสาขาการศึกษา ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2/2567 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 10 สาขาวิชา จำนวน 450 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2/2567 ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 1 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 47 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยในการสุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research: R₁) (Analysis: A) วิเคราะห์สภาพปัญหาและสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู เพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์/

ศึกษาศาสตร์ จำนวน 10 คน และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 10 คน เพื่อ 1) ศึกษาสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็น 2) ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3) สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา 4) การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบกิจกรรม (Development: D₁) (Design and Development: D&D) นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู จากขั้นตอนที่ 1 จัดทำ (ร่าง) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) คู่มือการใช้กิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา จากนั้นนำ (ร่าง) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา และ (ร่าง) คู่มือการใช้กิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา โดยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา จำนวน 9 คน และพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับ (ร่าง) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับ (ร่าง) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.88$) แบบทดสอบวัดความรู้สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูใช้แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1 หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกโดยนำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยหาค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) โดยแบบกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ร้อยละ 25 คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.67 และอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 - 0.60 และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.83 แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านทักษะ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.65$) แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านเจตคติ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาการศึกษาที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.78$)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบกิจกรรม (Research: R₂) (Implementation: I) นำรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามคู่มือการใช้กิจกรรมฯ กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ชั้นปีที่ 3 จำนวน 47 คน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยในการสุ่ม ทำการทดลองโดยนำหน่วยกิจกรรม ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านว่ามีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปใช้ได้ โดยจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา 2) แบบทดสอบวัดความรู้สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู 3) แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านทักษะ 4) แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครูด้านเจตคติ และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้าง

สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre Experimental Design) แบบ (One Group Pre Test-Post Test Design)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบกิจกรรม (Development: D₂) (Evaluation: E) เป็นการประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา นำข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา มาพิจารณาประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบ โดยเปรียบเทียบคะแนนสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมฯ วิเคราะห์ผลคะแนนการประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา และประมวลข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบกิจกรรมการรู้คิด เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและพร้อมนำไปใช้ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 9 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 1.1) เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น 1.2) เคารพกติกา เคารพกฎหมาย และ 1.3) รับผิดชอบต่อสังคม 2) การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย 2.1) รู้เท่าทันสื่อ รู้ทันตัวเอง 2.2) สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และ 2.3) สร้างสรรค์สื่อเพื่อสังคม และ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู ประกอบด้วย 3.1) ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี 3.2) ยอมรับความแตกต่าง และ 3.3) อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรม ประกอบด้วย หน่วยกิจกรรมที่ 1 พลเมืองดี ตื่นรู้ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน หน่วยกิจกรรมที่ 2 พลเมืองดี สื่อสารเก่ง สร้างสรรค์ได้ และหน่วยกิจกรรมที่ 3 พลเมืองดี บนพื้นฐานวิชาวชิพครุ 4) ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 4 การจัดการตนเอง และขั้นตอนที่ 5 การประเมิน และ 5) การวัดและประเมินผล

3. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา มีดังนี้

3.1 ผลการประเมินกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุของนักศึกษาสาขาการศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมฯ สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ (ด้านความรู้)

สมรรถนะสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ	N	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig
หลังการทดลองใช้	47	27.02	1.55	30.982**	.000
ก่อนการทดลองใช้	47	17.13	1.30		

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาวชิพครุ ของนักศึกษาสาขาการศึกษา สมรรถนะความเป็นพลเมืองดี

วิชาชีพรู (ด้านความรู้) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมฯ ($\bar{X} = 27.02$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมฯ ($\bar{X} = 17.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคะแนนสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู (ด้านทักษะ)

สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	4.37	0.49	ดี
การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	4.36	0.53	ดี
จิตวิญญาณความเป็นครู	4.38	0.48	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.37	0.50	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู (ด้านทักษะ) โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายด้านมากที่สุด คือ สมรรถนะจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) และการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคะแนนสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู (ด้านเจตคติ)

สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	4.45	2.91	ดี
การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	4.38	2.84	ดี
จิตวิญญาณความเป็นครู	4.33	2.55	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.39	2.77	ดี

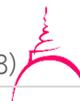
จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู (ด้านเจตคติ) โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายด้านมากที่สุด คือ สมรรถนะการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.38$) และจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.72	0.49	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศ	4.71	0.52	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.76	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.74	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมาด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) และด้านบรรยากาศ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของนักศึกษาสาขา การศึกษา พบว่า สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู 3 สมรรถนะหลัก 9 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 1.1) เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น 1.2) เคารพกติกา เคารพ กฎหมาย และ 1.3) รับผิดชอบต่อสังคม 2) การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย 2.1) รู้เท่าทันสื่อ รู้ทันตัวเอง 2.2) สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และ 2.3) สร้างสรรค์สื่อเพื่อสังคม และ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู ประกอบด้วย 3.1) ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดี 3.2) ยอมรับความแตกต่าง และ 3.3) อยู่ร่วมกัน อย่างสันติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวัฒน์ จิตติเวทย์กุล ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า องค์ประกอบ ความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คือ มีความเคารพ ประกอบด้วย มีความเข้าใจหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีเหตุผล ยอมรับความเห็นต่าง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความปรารถนาดีต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เคารพสิทธิส่วนบุคคล เคารพกฎหมาย (ทวีวัฒน์ จิตติเวทย์กุล, 2564)

2. ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพรู ของ นักศึกษาสาขาการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรม ประกอบด้วย หน่วยกิจกรรมที่ 1 พลเมืองดี ตื่นรู้ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน หน่วยกิจกรรมที่ 2 พลเมืองดี สื่อสาร เก่ง สร้างสรรค์ได้ และหน่วยกิจกรรมที่ 3 พลเมืองดี บนพื้นฐานวิชาชีพรู 4) ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 4 การจัดการตนเอง และ ขั้นตอนที่ 5 การประเมิน และ 5) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรเดช บุญรอด และพิชญาภา ยวงสร้อย ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้สร้างสรรคสื่อการเรียนรู้ด้วย ปัญญาประดิษฐ์ สำหรับครูศูนย์ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรม 4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และ 5) การวัดและ ประเมินผล (พีรเดช บุญรอด และพิชญาภา ยวงสร้อย, 2568) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา สาผลิผลิน และคณะ ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนามีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดกิจกรรม และ 5) การประเมินผลการเรียน (สัญญา สาผลิผลิน และคณะ, 2561) แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ศักยภาพมนุษย์: ปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต คนไทยที่มีคุณธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย มีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ได้สร้างสุขภาวะที่ดี และความอยู่ดีมีสุข (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทวิถีชีวิตของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รัก สามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล ศึกษาเรื่อง แนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยบนฐานสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย พบว่า แนวทางการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยบนฐานสมรรถนะ

ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย ที่สำคัญ คือ การพัฒนาครุรุ่นใหม่ให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ก่อนเข้าประจำการ (เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล, 2561)

3. ผลประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรมฯ สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู (ด้านความรู้) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการนักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง การสะท้อนคิดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งมากกว่าการท่องจำ เชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์เดิมทำให้สร้างความเข้าใจในเชิงลึกช่วยให้คะแนนสูงขึ้น สอดคล้องกับ Anderson, N. J. ที่ได้ให้นิยามเมตาคอกนิชันว่าเป็นการคิดเกี่ยวกับการคิด (Thinking About Thinking) ผู้เรียนจะรู้ว่าควรทำอย่างไรเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่รู้ว่าทำอะไร จุดประกายความคิดและสามารถนำไปสู่การเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่กำลังประสบปัญหา ดังนั้น การตระหนักรู้ และการควบคุมกระบวนการคิดของตนเองเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับทักษะด้านปัญญา (Anderson, N. J., 2002)

3.2 สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู (ด้านทักษะ) พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) พิจารณารายด้าน มากที่สุด คือ สมรรถนะจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) และการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับในทุก ๆ กิจกรรมได้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทำหน้าที่ตามบทบาทอย่างเต็มศักยภาพ เคารพสมาชิกในทีม ช่วยเหลือประนีประนอมมีกระบวนการทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและทุกกิจกรรมผู้สอนจะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่มส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและมีการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้ตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพย์พาพร ต้นติสุนทร ศึกษาเรื่องพลเมือง สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย ได้ให้ความหมายของพลเมืองว่า หมายถึง คนที่มีความสามารถในการแสดงความรับผิดชอบทั้งต่อตัวเองและส่วนรวม มีความรู้และช่วยตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ ของสังคม ชุมชน และประเทศ มีส่วนร่วมในความคิดอย่างอิสระ (ทิพย์พาพร ต้นติสุนทร, 2557) และสอดคล้องกับ ญัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุชาติโนบล ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทย กับการศึกษาไทย 4.0 ครูที่จะทำให้เกิดระบบการศึกษาไทย 4.0 นั้นครูจะต้องมีทักษะในด้านการสอนเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม ทักษะด้านภาษาการสื่อสาร และการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมต่างชาติ (ญัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุชาติโนบล, 2565)

3.3 สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู (ด้านเจตคติ) พบว่า อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายด้าน มากที่สุด คือ สมรรถนะการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X} = 4.38$) และจิตวิญญาณความเป็นครู อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ ซึ่งทุกกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจัดการความคิดของตนเองนำไปสู่ความมั่นใจในตนเอง และส่งผลต่อเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พาสนา จุฬรัตน์ กล่าวว่า เมตาคอกนิชันหมายถึงการที่บุคคลตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ กระบวนการคิด และความสามารถของตนเอง และใช้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการ การควบคุมกระบวนการคิด และการทำงานของตนโดยรู้จักเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมอันจะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จ (พาสนา จุฬรัตน์, 2556) และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นพลโลก โดยเน้นว่าการสอนควรช่วยให้ผู้เรียนได้

พัฒนาเจตคติที่ดี มีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจในผู้อื่น โดยไม่พิจารณาผู้อื่นเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจ (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554)

3.4 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาการศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิด เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้สอนจัดกิจกรรมที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี พัฒนาเจตคติและจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดี ตลอดจนมีทักษะและความสามารถในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกได้อย่างมีความสุข โดยจัดกิจกรรมที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น ผ่านการลงมือปฏิบัติด้านการคิดจากสถานการณ์ที่ออกแบบจนทำให้ผู้เรียนสร้างและสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลงกรณ์ อัครโสวรรณ ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดีจิตัลของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้: การประยุกต์ใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดีจิตัลของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด (อลงกรณ์ อัครโสวรรณ, 2565)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) การนำรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษา สาขาการศึกษา ไปใช้ผู้สอนควรทำความเข้าใจแนวคิดสำคัญและจุดประสงค์ อย่างกระจ่างชัดก่อนเริ่มกิจกรรมจะทำให้ผู้สอนเกิดความพร้อม และผู้สอนควรศึกษาคำถามแล้วคาดการณ์คำตอบเพื่อทำความเข้าใจ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ 2) การนำรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และนำมาใช้อภิปรายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจที่ลุ่มลึก ผู้สอนควรอธิบาย ชี้แจง ตกลง ประเด็นในเรื่องการควบคุมอารมณ์ การแสดงความรู้สึก การให้เกียรติ และเคารพสิทธิซึ่งกันและกันในการแสดงเหตุผลต่อเพื่อนร่วมชั้น และ 3) การนำรูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ในครั้งนี้มีระยะเวลาจำกัด ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เห็นพัฒนาการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบกิจกรรมการรู้คิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีวิชาชีพครู ของนักศึกษาสาขาการศึกษา ให้มีสมรรถนะการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุธาสิโนบล. (2565). การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทยกับการศึกษาไทย 4.0 [Enhancement of Thai teachers' competencies in Thai education 4.0]. วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 4(1), 128-143.
- ทวีวัฒน์ จิตติเวทย์กุล. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วารสารศิลปการจัดการ, 5(2), 471-485.
- ทิพย์พพร ตันติสุนทร. (2557). พลเมือง สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายการศึกษา.
- พาสนา จุฬรัตน์. (2556). เมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้ Metacognition with Steep Learning. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 14(1), 1-17.

- พีรเดช บุญรอด และพิชญาภา ยวงสร้อย. (2568). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ด้วยปัญญาประดิษฐ์ สำหรับครูศูนย์ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลก. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 7(2), 187-200.
- สัณญา สافلิลิน และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(2), 1-15.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2554). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลโลก. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- อลงกรณ์ อัครโสวรรณ. (2565). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมความเป็นครูเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้: การประยุกต์ใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดประเมินและวิจัยการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2561). แนวทางการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยบนฐานสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, N. J. (2002). The Role of Metacognition in Second Language Teaching and Learning. ERIC Digest. Washington, District of Columbia: ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics.